MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

ANTHONY ELLUL

Seduta tal-25 ta' Marzu, 2015

Citazzjoni Numru. 1113/2006/1

Miriam Cremona u Joseph Muscat Manduca u b'digriet tat-22 ta' Jannar 2003 l-kawza kompliet mill-attrici u Maria Marlene Farley Hills wara l-mewt tal-attur l-iehor

Vs

Eucharist Bajada u martu Diana Bajada u b'digriet tat-28 ta' Ottubru 2010 gew imsejhin fil-kawza Desmond Mizzi personalment u Mizzi Antiques Limited

Kwistjoni.

Wara s-sentenza preliminari tal-15 ta' Novembru 2013 (fol. 337) u s-sentenza tal-Qorti tal-Appell tal-5 ta' Diċembru 2014[1], fadal li tingħata sentenza dwar it-tieni u tielet talbiet tal-atturi, u l-ħlas li l-atturi għandhom jagħmlu lill-konvenuti konjuġi Bajada fit-termini tal-Artikolu 559 tal-Kodiċi Ċivili, li jipprovdi:-

"Iżda, dak li jkun tilef il-ħaġa, jew li jkun ġie misruq minnha, jista' jitlobha lura billi ***jindennizza lill-pussessur****".*

Il-każ jitratta dwar medja antika. L-atturi għamlu kawża kontra l-konjuġi Bajada, li huma l-pussessuri tal-mejda, sabiex tingħata lura lilhom għaliex isostnu li hi proprjeta tagħhom u kienet insterqitilhom. B'sentenza tal-15 ta' Novembru 2013 il-qorti ddikjarat li l-mejda hi tal-atturi u kkonkludiet li l-konvenuti Bajada kienu in *buona fede* meta akkwistawha mingħand Mizzi Antiques Limited.

Il-qorti semgħet it-trattazzjoni tad-difensuri tal-atturi u tal-kumpannija msejħa fil-kawża, rat in-nota ta' sottomissjonijiet li pprezentaw il-partijiet u regħet rat l-atti.

Konsiderazzjonijiet.

Il-qorti rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konjuġi Bajada (20.2.2015) u tal-atturi (12.3.2015).

Provvediment simili għall-Artikolu 559 tal-Kodiċi Ċivili kien l-Artikolu 708 tal-Kodiċi Ċivili Taljan tal-1865, li kien jipprovdi:-

"Colui pero' che ha smarrita la cosa o che ne fu derubato, puo' ripeterla da quello presso cui la trova, salvo a questo il regresso ***per indennita' contro colui dal quale l'ha ricevuta****".*

Provvediment li ma nsibuhx fil-Kodiċi Ċivili Taljan tal-1942[2]. L-Artikolu 2276 tal-Kodiċi Ċivili Franċiż jipprovdi:-

---

[1] F'dik is-sentenza l-qorti ċaħdet l-appell tal-konvenuti Bajada u ma qesitx l-appell ta' Mizzi Antiques Limited ġialadarba ma kenitx talbet il-permess ta' din il-qorti biex tappella.

[2] L-Artikolu 1153 tal-Kodiċi Ċivili Taljan attwali jipprovdi: *"Colui al quale sono alienati beni mobili da parti di chi non ne e' proprietario, ne acquista la proprieta', purche' sia in buona fede al momento della consegna e sussista un titolo idoneo al trasferimento della proprieta'.*
La proprieta' si acquista libera da diritti altrui sulla cosa, se questi non risultano dal titolo e vi e' la buona fede dell'acquirenti.

"Nevertheless, the person who has lost or from whom an asset has been stolen, may claim it during three years, from the day of the loss or theft, against the one in whose hands he finds it, subject to the remedy of the latter against the one from whom he holds it"[3].

Id-differenza bejn l-Artikolu 559 tal-Kodici Civili Malti u l-Artikolu 708 tal-Kodici Civili Taljan hu li skond il-ligi Taljana l-indenniz kellu jintalab minghand min l-akkwirent, fil-kaz in ezami l-konjugi Bajada, ircieva l-mobbli.

Il-konjugi Bajada jsostnu li gialadarba l-atturi ddikjaraw li l-mejda tiswa €93,174.85[4], allura dan ghandu jkun l-ammont li l-atturi ghandhom ihallsuhom. Fin-nota ta' sottomissjonijet qalu:-

"9. Illi in kwantu l-ligi titkellem minn indenniz, m'ghandux ikun hemm dubju li l-valur li ghandu jittiehed in konsiderazzjoni huwa dak fil-mument li l-Qorti taghti lok ghar-rivendika mitluba".

Da parti taghhom il-konvenuti ghamlu riferenza ghal dak li qal il-gurista Ricci:

"il terzo di buona fede non puo' impedire al proprietario di reclamare la cosa da lui smarrita o derubatagli, ***ma puo' costringerlo soltanto a pagare il prezzo che gli e' costata, ove intenda riaverla****. Da cio' si deduce, che il terzo acquirente in buona fede di una cosa smarrita o sotratta la fa sua, ma' e' costretto a cederla al proprietario che la smarri, o che ne fu derubato, allo stesso prezzo che a lui e' costata, ove questi lo voglia"* (Diritto Civile, Possesso, pagna 260 §140).

Pero' hawnhekk Ricci kien qieghed jikkummenta dwar l-Artikou 709 tal-Kodici Civili Taljan, li kien jipprovdi:-

"Se pero' l'attuale possessore della cosa sotratta o smarrita l'ha comprata in una fiera o in un mercato, ovvero all'occasione di una vendita pubblica, o da un commerciante che faccia pubblico spaccio di simili oggetti, il proprietario non puo' ottenere la restituzione della cosa sua, ***se non rimborsando il possessore del prezzo che glie e' costata****"*.

Provvediment li m'ghandniex bhalu fil-Kodici Civili Malti.

Ir-riferenza ghal-ligi Franciza (Artikolu 2280[5]) m'hijiex flokha ghaliex f'dak il-provvediment jinghad espressament li s-sid ghandu jhallas lura l-prezz li t-terz in

Nello stesso modo si acquistano I diritti di usufrutto, di uso e di pegno".

[3] *"En fait de meubles, la possession vaut titre.*

Néanmoins, celui qui a perdu ou auquel il a été volé une chose peut la revendiquer pendant trois ans à compter du jour de la perte ou du vol, contre celui dans les mains duquel il la trouve ; ***sauf à celui-ci son recours contre celui duquel il la tient****".*

[4] Ara per ezempju mandat ta' sekwestru **M. Cremona et vs Eucharist Bajada et** (1791/06) [fol. 143], kif ukoll ittra datata 17 ta' Jannar 2003 li l-atturi baghatu lill-pulizija fejn iddikjaraw li l-mejda, oggett ta' din il-kawza, ghandha valur ta' Lm40,000 [item 9] (fol. 114).

bona fede hallas meta xtara l-oggett. Provvediment identiku ghall-Artikolu 709 tal-Kodici Civili Taljan.

Il-qorti hi tal-fehma li l-Artikolu 559 ghandu jigi nterpretat fis-sens li l-indenniz ghandu jkun il-hlas lura tal-prezz li hallas il-pussessur in *buona fede*. Hekk ukoll ghandu dritt per ezempju ghall-ispejjez li jkun ghamel sabiex jirrestawra jew jikkonserva l-oggett. Fil-fehma tal-qorti l-ligi ghandha tigi nterpretata b'mod li l-patrimonju tal-akkwirent ma jsofriex telf filwaqt li l-pussessur jerga' jitqieghed fl-istess posizzjoni li kien qabel nghata l-pussess tal-mobbli. Ma tkunx gustizzja li r-rivendikant jigi kostrett ihallas ghall-apprezzament fil-valur tal-mobbli. Kieku jkun mod iehor ifisser li d-derubat qieghed jinkorri t-telf kollu hu, meta dan m'huwiex dak li riedet il-ligi. Dan apparti li l-atturi m'humiex jixtru lura l-mejda minghand il-konvenuti izda jirrivendikaw lura hwejjighom minghand il-konjugi Bajada li huma l-pussessuri (ara **C. Petroni proprio et nomine vs J. Fenech** deciza mill-Prim'Awla fil-15 ta' Jannar 1957, Volum XLI.ii.828). Ghallinqas fil-konfront tas-sid, il-halliel li jbiegh oggett misruq kull ma jkun qieghed jaghti huwa l-pussess u mhux il-proprjeta' tal-oggett. Fil-fatt l-Artikolu 559 tal-Kodici Civili jipprovdi li s-sid jista' jitlob lura l-oggett minghand **il-pussessur**. Is-sid ma jipprocedix biex jinhall il-bejgh izda biex jirrivendika lura l-oggett minghand il-pussessur.

Fis-sentenza tal-15 ta' Novembru 2013 il-qorti diga' kkonkludiet li l-konjugi Bajada xtraw il-mejda ghas-somma ta' Lm6,000 (€13,976.24). Dan hu l-indennizz dovut lill-konjugi Bajada, u b'hekk jitqieghdu fil-posizzjoni li kienu qabel hadu l-pussess tal-mejda. Imghax m'huwiex dovut meqjus ukoll li l-mejda kienet fil-pussess tal-konvenuti Bajada.

Ghal dawn il-motivi l-qorti tiddeciedi t-tieni u t-tielet talbiet billi:

1. **Tikkundanna lill-konvenuti Bajada sabiex jaghtu lura lill-atturi l-mejda oggett tal-kawza, u dan fi zmien tletin (30) gurnata mil-lum diment li kontestwalment l-atturi jhallsu lill-konvenuti Bajada s-somma ta' tlettax-il elf disa' mija u sitta u sebghin ewro u erbgha u ghoxrin centezmu (€13,976.24).**
2. **Fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi sabiex jiehdu lura l-mejda bl-assistenza ta' ufficjal ezekuttiv tal-qorti b'dan li kontestwalment l-atturi jhallsu lill-konvenuti Bajada s-somma ta' tlettax-il elf disa' mija u sitta u sebghin ewro u erbgha u ghoxrin centezmu (€13,976.24). Jekk dakinhar il-konjugi Bajada ma jipprezentawx ruhhom biex jiehdu l-flus jew jirrifjutaw, l-atturi ghandhom jiddepozitaw is-somma fuq imsemmija fir-Registru tal-Qorti favur il-konvenuti Bajada[6].**

Spejjez a karigu tal-konjugi Bajada b'dan li Mizzi Antiques Limited ghandha taghmel tajjeb ghall-ispejjez taghha.

---

[5] *"Se il possessore attuale della cosa rubata o smarrita l'ha comperata in una fiera o in un mercato o in una vendita pubbica, o da un commerciante che venda simili oggetti, il proprietario non puo' farsela restituire* ***se non rimborsando*** *il possessore* ***del prezzo che gli e' costata****"*.

[6] Spejjez tac-cedola ta' depozitu jkunu a karigu tal-konvenuti Bajada.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------